

MOTU PROPRIO »MAGNUM PRINCIPIUM«:

klíč k četbě

Mění se formulace některých norem *Kodexu kanonického práva*, které se týkají vydávání liturgických knih v dnešních jazycích. V motu proprio *Magnum principium*, datovaném 3. září 2017 a platném od následujícího 1. října, zavedl papež František změny do textu kánonu 838. V tomtéž papežském dokumentu je uvedeno vysvětlení motivů pro změny — dokument připomíná a vykládá principy, na kterých stojí překládání typických liturgických textů vydaných v latinském jazyce, a instance zapojené do této citlivé práce. Protože je liturgie modlitbou církve, řídí ji církevní představení.

Jde o významnou věc, a proto už otcové II. vatikánského koncilu jmenovali jako odpovědné v této oblasti jak Apoštolský stolec, tak biskupské konference (srov. *Sacrosanctum concilium*, č. 36, 40 a 63). Obtížný úkol připravit liturgické překlady se řídil normami a zvláštními instrukcemi příslušného dikasteria, zejména instrukcí *Comme le prévoit* (25. ledna 1969) a po vydání *Kodexu kanonického práva* z roku 1983 instrukcí *Liturgiam authenticam* (28. března 2001). Obě tyto instrukce byly publikovány — každá v různé fázi vývoje —, aby odpovídaly na konkrétní problémy, které se během času ukazovaly a vznikaly při komplexní práci na překladech liturgických textů. Látka v oblasti inkulturace byla regulována instrukcí *Varietates legitimae* (25. ledna 1994).

Když se teď zváží zkušenost z těchto let, »zdá se vhodné«, píše papež, »aby byly některé principy tradované od koncilu jasněji znova potvrzeny a užívány v praxi«. Papež vzal v úvahu, jakou cestu jsme ušli, a s pohledem do budoucnosti, na základě liturgické konstituce II. vatikánského koncilu *Sacrosanctum concilium*, pojal úmysl upřesnit platné ustanovení obměnami kánonu 838 *Kodexu kanonického práva*.

Cílem úpravy je lépe definovat roli Apoštolského stolce a biskupských konferencí, povoláných pracovat ve vzájemném dialogu, při zachování respektu ke svým kompetencím, které jsou odlišné a komplementární, na překladu latinských typických knih a také na případných úpravách, které se mohou týkat textů i obřadů — a to ve službě liturgické modlitbě Božího lidu.

V nové formulaci zmíněného kánonu se zejména adekvátněji rozlišuje, co se týče role Apoštolského stolce, jaká je vlastní oblast *recognitio* a čeho se týká *confirmatio*, při zachování respektu k tomu, co je v kompetenci biskupských konferencí, a s ohledem na jejich pastorální a doktrinální odpovědnost i na meze, v kterých smějí jednat.

Recognitio [přezkoumání], zmíněná v § 2 kánonu 838, zahrnuje proces přezkoumání zákonných liturgických úprav [*aptationes*] ze strany Apoštolského stolce, včetně úprav »pronikavějších« [*Sacrosanctum concilium*, č. 40], které mohou v dovolených mezích ustanovit a schválit pro své území biskupské konference. V tomto prostoru, kde se setkávají liturgie a kultura, je Apoštolský stolec povolán takovéto úpravy *reco-*

gnoscerere [přezkoumat], to znamená zrevidovat a posoudit, aby ochránil podstatnou jednotu římského ritu: u této látky se odkazuje na č. 39–40 konstituce *Sacrosanctum concilium* a její aplikace — způsoby případně uvedenými v liturgických knihách — je regulována instrukcí *Varietates legitimae*.

Termín *confirmatio* [potvrzení] — použitý už v motu proprio *Sacram liturgiam* (25. ledna 1964), č. IX — se týká překladů textů, jejichž opatřování a schvalování přísluší na základě konstituce *Sacrosanctum concilium* (č. 36 § 4) biskupským konferencím; § 3 kánonu 838 upřesňuje, že překlady musejí být vyhotoveny *fideliter* [věrně] podle původních textů; berou tak v potaz hlavní starost instrukce *Liturgiam authenticam*. Když motu proprio zmiňuje právo i břímě překládání, které je svěřeno biskupským konferencím, připomíná také, že tyto konference mají »působit a zajistit, aby byl při zachování vlastního charakteru každého jazyka tlumočen plně a věrně smysl původního textu«.

Confirmatio Apoštolského stolce tedy nepředstavuje alternativní zasahování do překladu, ale je autoritativním aktem, kterým příslušné dikasterium ratifikuje schválení, které udělili biskupové. Samozřejmě se předpokládá kladné posouzení věrnosti a shody výsledných textů ve srovnání s typickým vydáním, na němž se zakládá jednotu ritu, a především se musejí brát v úvahu texty větší důležitosti, zvláště svátostné formule, eucharistické modlitby, modlitby při svěcení, mešní řád atd.

Úprava *Kodexu kanonické práva* s sebou přirozeně nese úpravu č. 64 § 3 apoštolské konstituce *Pastor bonus* a také norem týkajících se překládání. To znamená, že je nezbytné například pozměnit některá čísla *Všeobecných pokynů k Římskému misálu* a úvodů (*Praenotanda*) k liturgickým knihám. Tam, kde instrukce *Liturgiam authenticam* (je třeba ocenit ji pro odůvodněnou pozornost, kterou této komplikované práci a jejím důsledkům věnuje) žádá o *recognitio*, bude třeba ji interpretovat ve světle nové formulace kánonu 838. A nakonec motu proprio určuje, aby i Kongregace pro bohoslužbu a svátosti upravila »ve smyslu nového ustanovení své „Regolamento“ (vnitřní směrnice) a aby pomáhala biskupským konferencím plnit jejich úkol«.

✠ Arthur Roche
arcibiskup sekretář
Kongregace pro bohoslužbu a svátosti